

Federal Asirans ak Kontwòl Dega

Ranmase dlo-domaje fanmi yo ak piès eritaj

Pèt yo ki se rezilta dezaz yo anjeneral mezire an dola, men souvan pèt ki pwoblèm yo se matyè ki se atik serye ak eritaj yo ki pi pre kè moun ak fanmi yo. Al-Menm si bagay sa yo se trezò yo ka domaje nan inondasyon, siklòn, oswa tònad, li ase souvan posib pou sove yo.

Avèk yon ti kras pasyans, aksyon rapid, ak konsèy pwofesyonèl, ekonomize foto enpotan, lèt, ak lòt objè iraplasab si se posib, byenke li ka enplike yon konsiltasyon swivi ak yon konsèvatè.

• Enfòmasyon jeneral

- Si objè a toujou mouye, dousman rense l avèk dlo klè, dlo pwòp. Si li se sèk, netwayel koupe limon ak debri ak yon bwòs mou oswa tou ala lejè ak yon ti twal mouye.
- Air sèk, objè mouye oswa mouye andedan, si sa posib. Solèy-limyè ak chalè ka twò fò, sa ki lakòz separasyon, chanjman, ak bouche. Ogmante vantilasyon ak fanatik, fenèt ouvè, oswa lè kondisyonè, men pa fè vantilate yo dirèkteman nan objè ki pou seche yo. Anpeche kwasans lan nan mwazi ak kanni pa diminye imidite ak dezidratif.
- Sekirite pèsònèl enpòtan lè w ap travay avèk objè ki soti nan dlo kontamine. Mete gan vinil oswa gan nitrile, rad pwoteksyon, gwo linèt, epi, lè sa posib, sèvi ak yon respiratè pandan y ap travay.

Foto

Ak anpil atansyon retire foto mouye nan plastik / papye kadriyaj; li ka pi an sekirite pou déchirel sou kote lwen foto a pase rale foto a tèt li. Sere oswa kopye non ekri, elatriye foto mouye ak negatif ke yo kole ansanm pa janm dwe rale apa. Tranpe yo nan dlo pwòp jiskaske yo separe, jiska 48 èdtan jiskaske ou ka li sèk oswa friz yo. (Pa friz negatif vè oswa plak.) Rense yo nan dlo fre. Pa manyen oswa sifas blot. Bay foto yo lè sèk, pa pann yo ak pens yo mete nan bor yo, oswa mete yo plat, Mete yo fas anle, sou papye dezenfekte. Kenbe foto pou pa kontakte sifas adjasan oswa youn ak lòt. Si dèyè vè, gade Ankadreman.

Kouvri nan labou, foto fanmi yo ak lòt héritage fanmilial, foto ki kouche sou lari ak gazon apre gwo inondasyon nan Des Plaines, Illinois, nan mwa avril 2013. Foto pa Bryan Adams / FEMA Corps

Ankadreman

Penti: Retire nan ankadreman an mouye oswa sèk, sof si kole nan glas. Kenbe li sou travès yo ba. Sil toujou mouye, rense labou ak pousyè tè a ak yon eponj pwòp ak on tidlo pwop. Si kouch penti an komanse blaze e fann, ekilib, oswa parèt enstab, pa eseye netwaye; konsilte yon konsèvatè pwofesyonèl. Si li estab, dousman efase do a nan twal la ak yon sèvyèt pwòp, sèk; evite defòme twal ak presyon. Lè sèk lè l sèvi avèk bon sikilasyon nan chalè oswa limyè solèy. Pou ogmante sikilasyon, kouche twal la fè fas anle sou yon sifas orizontal avèk espas aeryen yo. Atizay / foto / dokiman dèyè vè: Retire nan ankadreman sof si objè parèt kole nan glas. Lè sèk tou dousman, bò imaj moute ak pa gen anyen manyen sifas la. Si objè an kole nan vè, kite li nan ankadreman an ak lè sèk vè-kòt desann pou optik lavni oswa tretman.

Liv ak dokiman

Si rense ki nesèsè, kenbe liv fèmen. Si kwi, twal, oswa papye materyèl yo se minables oswa gonmen, mete papye sir ant yo. Pake liv, bò kolòn vètebral desann, nan yon sèl kouch nan resipyan ki solid. Pile dokiman pou yo pa kraze yo. Mete veso yo nan yon frizè, de preferans ak yon anviwònman jèl-gratis epi mete li nan tanperati ki pi ba posib. Atann pwosesis sa a seche yo pran nan plizyè semèn nan plizyè mwa, tou depann de tanperati frizè a ak limit domaj dlo a.

Panyen

Dousman rense, drenaj, ak panyen efase pou retire dlo depase; pa t fè ni tòde sèk. Ekri panyen yo ak sèvyèt papye pwòp oswa dra koton kenbe fòm ak absòbe tach. Kouvri ak sèvyèt pwòp ak lè sèk yo dousman, chanje materyèl la blotaj regilyèman.

Tisu ak Tekstil

Tekstil yo pral pi fèb ak pi lou lè mouye epi yo pral bezwen siplemantè sipò fizik lè deplase. Pa eseye yo dewoule twal trè delika si kouch yo frajil yo kole ansanm. Pa pile tekstil mouye. Pou retire labou ak debri, re-mouye twal yo ak dousman ap koule tankou dlo pwòp oswa avèk yon espè kawotchou amann. Dousman peze dlo soti ak palmis la nan men ou. Pa tòde oswa tòde sèk. Retire dlo epase avèk sèvyèt sèk, papye blotaj, oswa papye un-inked, sitou si blad an dyabèt. Re-fòme twal la pandan ke li mouye a apwoksimasyon orijinal li. Pa mete twal nan sele sache plastik.

Mèb An bwa

Dousman rense / eponj sifas an bwa nan pwòp, ak Lè sa a, efase ak lè sèk tou dousman. Si mèb an gen yon sifas pentire, lè sèk dousman san yo pa retire pousyè oswa imidite. Yon pwosesis dousman pral ede asire ke bwa a sèch respire ak gen mwens chans chèn, fann, oswa krak. Mouye siye pouvwa lakòz mèb an retresi oswa enkruste a leve. Pa janm mete mèb bwa soti nan solèy la sèk; chalè a ap lakòz siye inegal epi li kapab aleje epi fennen kèk tach bwa. Si nan dout, konsilte yon konsèvatè mèb pou metòd ki pi bon yo seche mèb dlo ki domaje ou.

Kase Potri ak Seramik

Si objè yo kase oswa kòmanse tonbe apa, mete tout moso kase ak pati detache nan klèman make louvri genyenèr; depreferans, yo ta dwe itilize yon veso separe pou fragman chak objè kase. Pa eseye reparasyon objè yo jiskaske yo konplètman sèk oswa, nan ka materyèl enpotan, jiskaske ou konsilte avèk yon konsèyè pwofesyonèl. Siveye yo pou mwazi.

Metal objè

Rense objè metal ki ekspozè nan inondwat, labou, oswa limon ak dlo klè ak efase sèk imedyatman ak yon moso twal pwòp, mou. Objè metal yo ka dirèkteman cheche ak fanatik yo ak ègzaminè ki ba-chalè yo ogmante vitès siye yo.

Pèmèt depo labou lou sou objè metal gwo, tankou eskilti, sèk. Ka kouvri labou dwe retire pita.

Kwi

Si sa nesèsè, rense / eponj ak dlo klè yo retire labou epi redwi tach. Efase yo sèk ak twal mou oswa sèvyèt. Padonnen yo ak sèvyèt sèk oswa papye un-inked pou kenbe fòm; lè sèk. Pou kenbe krihide, semi-ate kwi, tankou kidskin, ak fouri souplesse, dousman ak souvan manipulan reta yo pandan siye.

Paske enfòmasyon yo bay la se jeneral, National Emergency National Task Force rekòmande Konsèvatè pwofesyonèl yo dwe konsilte konsènan metòd ki apwopriye pou tretman pou objè istorik yo.

Enfòmasyon plis detaye ki disponib nan resous sa

Resous

Videyo: Segman Dlo nan men gid pou repons pou ijans:

[youtube.com/watch?v=rXyA5Dq_jHM](https://www.youtube.com/watch?v=rXyA5Dq_jHM)

Videyo: Segman labou soti nan gid jaden nan repons pou

ijans[youtube.com/watch?v=9KSkxydnvY](https://www.youtube.com/watch?v=9KSkxydnvY)

ERS: Emergency Response and Salvage app

conservation-us.org/emergencies/ers-app

Pwosedi alam pou atik ki mouye

mnhs.org/preserve/conservation/emergency.php

Jwenn yon konsèvatè

conservation-us.org/membership/find-a-conservator

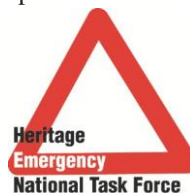
Rejyonal Alliance pou Prezèvasyon (RAP)

preservecollections.org

Eritaj Ijans Nasyonal Task Force

culturalrescue.si.edu/resources/response-recovery-resources

Pou plis enfòmasyon, vizite sit entènèt HENTF oswa imèl HENTF@si.edu. Fèy sa a te prepare ak la asistans PRICE, preparasyon ak Repons Smithsonian Enstitisyon an nan Koleksyon Ijans sipòte ekip.

FEMA ak Enstitisyon Smithsonian ko-patwone Nasyonal Task Force Eritaj Ijans lan, yon patenarya nan 42 òganizasyon sèvis nasyonal ak ajans federal ki te kreye pou pwoteje eritaj kiltirèl nan efè domaje dezast natirèl ak lòt ijans.